

Nr 1591

av herr Nordgren m. fl.
angående kommunindelningen i södra Hälsingland.

Regeringen har vidhållit sitt beslut av den 28 december 1972 att tvångsvis sammanlägga Alfta kommun med Bollnäs m. fl. socknar i Ljusnans dalgång. Regeringsbeslutet innebar även uppdrag åt kungl. kammarkollegium att inkomma med förslag till överflyttning till Ovanåkers kommun av den del av Viksjöfors samhälle som tillhör Alfta socken. Kungl. kammarkollegium har i sin tur uppdragit åt överlantmätaren i Gävleborgs län att efter erforderlig utredning upprätta förslag till gränser för överflyttningsområdet av Viksjöfors samhälle. Efter sammanträde med kommunrepresentanter från Alfta och Ovanåkers kommun av Älvkarlhed och Mållångsta samt övriga Alftabyar söder om mätaren överflyttning av ett mindre område öster om Viksjöströmmen. Detta förslag medförde starka protester i bygden. Inom Grängsbo och Västerlima by begärde invånarna mangrant i en protestlista att överflyttas till Ovanåkers kommun, eftersom de ansåg sig i ännu högre grad än Viksjöforsborna ha sin inriktning och service i Edsbyn, huvudort för Ovanåkers kommun. Kungl. kammarkollegium har därför begärt komplettering av överlantmätaren. Denne har därefter hållit ytterligare sammanträden i orten. Därvid har genom personliga framställningar och namnlistor framkommit starka krav på överflyttning till Ovanåkers kommun av Älvkarlhed och Mållångsta samt övriga Alftabyar söder om Viksjöfors. Invånarna i dessa byar har enhälligt förklarat sig ha Edsbyn som centralort framför Bollnäs och mangrant begärt överflyttning av åtminstone sin by till Ovanåker. Från invånarna i det område av Viksjöfors samhälle som överlantmätaren föreslagit överflyttat till Ovanåker har inkommit skarp protest mot delning av Alfta församling, vilkens gränser de förklarat sig absolut vilja ha oförändrade. Viksjöforsborna understryker kraftigt betydelsen av att behålla Alfta socken som en odelad församling, och de kyrkliga myndigheterna har framhållit att skulle en minskning av församlingen ske med flera hundra personer kommer det inte längre att finnas underlag för den effektiva och ändamålsenliga organisation som församlingen nu utgör. Även för skolororganisationen är regeringsbeslutet olyckligt. Rektorn och skolchefen i Ovanåker har redogjort för skolororganisationen inom området Viksjöfors-Älvkarlhed-Söderomsjön och framhållit att till detta upptagningsområde hör även Mållångsta och hela den söder därom belägna delen av Alfta.

Inom området finns f. n. tre skolanläggningar med en läraravdelning vid varje: Älvkarlhed årskurs 1 -2, Viksjöfors årskurs 3 -4 och Söderomsjön

årskurs 5-6.

Denna organisation har tillkommit vid en överenskommelse mellan Alftas och Ovanåkers skolstyrelser, då Alfta i ett tidigare skede lade ner sin lågstadieskola i Viksjöfors och lågstadieskolan i Grängsbo.

Barnantalet är till övervägande delen Alftabarn. Antalet barn inom Ovanåkersdelen av området är så litet att de inte kan bilda underlag för skola i Viksjöfors. För skolans bibehållande i Viksjöfors var/är Ovanåkers kommun således beroende av samarbete.

Elevavgifter regleras mellan kommunerna i förhållande till antalet elever, och Ovanåkers kommun deltar med 1/3 av skolskjutskostnaderna inom området. Skjutsarna administreras f. n. av Alfta kommun.

Elever som bor i Ovanåkersdelen av Viksjöfors och som gått mellanstadiet inom Alfta kommun, årskurs 5-6 i Söderomsjöns skola, har jämlikt intentionerna i läroplan 69 (Lgr 69) fått följa sina klasskamrater och således fått gå i högstadiet i Alfta. F. n. rör det sig om 4-5 elever totalt i årskurs 7-9.

En föreslagen indelningsändring inom området med området öster om Viksjöströmmen lagt till Ovanåker skulle förmodligen inte ge ett barnantal som medger en skola i Viksjöfors utan ett samarbete med Bollnäs. Detsamma torde bli förhållandet även om gränsen dras så att Grängsbo och Västerlima lägges till Ovanåkers kommun.

Bollnäs skolkommitté har i en utredning i december 1972 även tagit med ifrågavarande skolområde och i utredningen sagt att en rationalisering bör ske med inriktning på en skolenhet. Man har i utredningen därvid siktat på Söderomsjöns skola och även väckt tanken på att renovera och eventuellt bygga ut den skolan för tre läraravdelningar.

Om så skulle ske skulle underlaget för skolan i Viksjöfors helt undanryckas, och Ovanåker får då hänvisa sina barn antingen till Söderomsjön inom Bollnäs kommun eller till Kyrkbyns skola i egen kommun (5 km) och skolan i Viksjöfors indragas. Eftersom Viksjöfors är den ort i detta område som betraktas som tätort vore det synnerligen olyckligt om skolan indrogs.

Man bör utan att föregripa några beslut förutsättningslöst undersöka om skolan inte hellre bör förläggas till Viksjöfors.

Bollnäs skolkommitté har i sin utredning sagt att "frågan allsidigt bör utredas tillsammans med Ovanåkers skolstyrelse". Någon sådan utredning har ännu ej startats, förmodligen i avvaktan på någon form av beslut angående indelningsändringen.

Ytterligare en synpunkt bör beaktas beträffande skolan. Om en indelningsändring skulle lägga hela södra området (andra skifteslaget) till Ovanåker skulle alltså hela elevantalet tillfalla Ovanåker. Detta skulle vid elevernas övergång till högstadiet kunna inverka dels på Celsiusskolan i Edsbyn, dels på Alftaskolan i Alfta. Elevantalet inom Viksjöfors Älvkarlhed-Söderomsjön, ca 10 elever/årskurs, kan om de överföres till högstadiet i Edsbyn medföra en utökning till fem paralleller vissa läsår under det att om de går bort från Alftaskolan det kan medföra en minskning där till två paralleller. Även om antalet paralleller bibehålles

vid respektive skola, fyra i Edsbyn, tre i Alfta, har elevantalet dock stor betydelse för gruppindelningarna och därmed även för lokalernas antal och användning samt lärarnas tjänstgöringsförhållanden.

Om eleverna trots att de tillhör Ovanåkers kommun i en framtid skulle hänvisas till högstadieskolan i Alfta (Bollnäs kommun) kommer det att medföra en elevavgift på ca 2 500 kronor/elev och läsår, vilket inte är oväsentligt i detta sammanhang.

Nuvarande läsår 1973/74 kommer den skolorganisation som nu finns att bibehållas även sedan Alfta gått upp i Bollnäs kommun den 1 januari 1974, men det är angeläget att utredningen verkställs och konkreta åtgärder föreslås för skolorganisationen inom området för att respektive kommuner under vårterminen skall kunna gå in till länsskolnämnden och föreslå klassorganisation för nästkommande läsår 1974/75 och därmed upprätta prognoser för ytterligare läsår med avseende på skollokaler, lärartjänster, skolskjutsar, barnbespisningsverksamhet m. m.

Utefter gränsen mellan Alfta och Bollnäs kommuner har icke funnits liknande problem och därför icke behov av samarbete mellan kommunernas skolor.

Av länsstyrelsens ursprungliga utredningar rörande kommunindelningsreformen framgår att även länsstyrelsen funnit västra delen av Alfta höra närmast samman med Ovanåkers kommun och ej med Bollnäs. Länsstyrelsen synes ha varit föga insatt i detaljerna för skolförhållandena i Viksjöområdet. Dessa bristande kunskaper synes även ha påverkat regeringsbeslutet om Viksjöforsområdet.

Med hänsyn till de sakförhållanden som ovan påvisats och de nya omständigheter som framkommit i fråga om lämplig kommunindelning vid Viksjöfors och för andra delar av förutvarande Alfta kommun synes en förutsättningslös utredning böra verkställas. Denna bör allsidigt belysa i vilken omfattning delar av Alfta socken skall överföras till Ovanåkers kommun. Utredningen bör överväga fördelar och nackdelar av att vissa delar av Alfta socken sammanföres med Ovanåkers kommun.

Med hänvisning till vad här anförts hemställas

att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om en utredning i ärendet i enlighet med vad i motionen anföres.

Stockholm den 26 januari 1974

HANS NORDGREN (m)

OLLE WESTBERG (fp)

i Ljusdal

GUNNEL JONÄNG (c)